

A HTMT HÍREI**Szülőfalujában állított emléktáblát Radnót Magdának a SZMAT**

Október 1-jén Vicsápapátiban, Radnót Magda szülőfalujában került sor a 20. századi magyar szemészet kiemelkedő alakja, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja emléktáblájának ünnepélyes felavatására. A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács emléktábla-avatási programjának keretében megvalósult esemény a program 15. emléktábla-avatása volt, és külön jelentőséget adott neki, hogy a SZMAT történetében első alkalommal állítottak emléket női akadémikusnak... Forrás SZMAT.sk: [teljes cikk >](#)

A 2026-os akkreditációs eljárás eredményei az EME kiadóinál

2026 tavaszán a romániai Tudományos Kutatás Országos Tanácsa (CNCS) akkreditálási eljárásán frissítettük eddigi besorolásainkat: a filológia szakterületén A, a történelem és kultúratudományok, valamint a film- és médiatudomány területén B kategóriájú minősítést kaptunk. Emellett a színház és előadóművészetek szakterületén is kértük kiadónk akkreditálását, ahol szintén B besorolást kaptunk. Az akkreditált kiadók listája itt érhető el. [...] Az Erdélyi Múzeum folyóiratot szintén B kategóriájú tudományos folyóiratként sikerült újraakkreditálni valamennyi szakterületen (filológia, történelem és kultúratudományok, filozófia)... Forrás EME.ro: [teljes cikk >](#)

Török Zsuzsa: Újraközölt élettörténetek – A női életírás mint mediális és piaci gyakorlat a 19. században

2026. október 21-én, szerdán 17:00 órától az EME Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztályának meghívására Török Zsuzsa, az ELTE HTK Irodalomtudományi Kutatóintézet tudományos főmunkatársa tart előadást az EME-székház előadótermében. Az előadás címe: „Újraközölt élettörténetek. A női életírás mint mediális és piaci gyakorlat a 19. században”.... Forrás EME.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA**Mit hozhat az új oktatási törvényjavaslat a kárpátaljai magyar iskoláknak?**

Benyújtották az ukrán parlamentben azt a törvényjavaslatot, amely a nemzeti kisebbségek oktatási jogait módosítaná. [...] A tervezet szerint továbbra is az ukrán marad az oktatási folyamat államnyelve, ugyanakkor azokban az intézményekben, ahol valamely őshonos nép vagy uniós hivatalos nyelvet beszélő nemzeti kisebbség nyelvén működő osztály vagy csoport van, garantálnák az adott kisebbségi nyelv használatát is. Fontos újdonság lenne a nemzeti kisebbségi státuszú középiskola fogalmának bevezetése. [...] Közös nyilatkozatban üdvözölte a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség az Ukrajna Legfelsőbb Tanácsához benyújtott új törvénytervezetet. [...] A jogszabály elfogadásának külpolitikai jelentősége is van... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Egyre több bírságot szabnak ki Ukrajnában a nyelvtörvény megsértése miatt

Ukrajnában az év eleje óta összesen 479 400 hrivnya bírságot szabtak ki az államnyelv használatára vonatkozó szabályok megsértése miatt. Ez már most meghaladja a teljes 2025-ben kiszabott bírságok összegét. Az államnyelv védelméért felelős biztos hivatala szerint szeptember 28-ig 689 határozat született nyelvi jogsértések miatt. Ezek közül 344 esetben figyelmeztetést, 101 esetben pedig pénzbírságot szabtak ki. [...] A jogsértések jelentős része a fogyasztók kiszolgálásához kapcsolódott... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Ukrajnában október 1-től a nemzeti ellenállás alapjait is tanulják

Október 1-jétől Ukrajna felsőoktatási és szakmai felsőfokú oktatási intézményeiben megkezdődött A nemzeti ellenállás alapjai című tantárgy oktatása. A 2026/2027-es tanévben összesen 414,2 ezer hallgató tanulja majd a tárgyat 948 oktatási intézményben. [...] Az oktatási minisztérium külön hangsúlyozta, hogy a tantárgy teljesítése nem jelenti azt, hogy a hallgatók katonai státuszt kapnak. A képzés nem jár olyan katonai eljárásokkal sem, amelyek a hadköteles státusz megszerzéséhez kapcsolódnak... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Videó: A magyar népmese napja a Rákóczi Egyetemen

A hagyományoknak megfelelően idén is a Rákóczi Egyetem udvarán álló mesekútnál vette kezdetét a magyar népmese napjához kapcsolódó kétnapos rendezvénysorozat, amely három évvel ezelőtt immár Mesevarázs Fesztivállal nőtte ki magát. [...] A

hagyományörzés és az alkotó közösségek kerültek előtérbe a beregszászi ASzakkör-kiállításon is. A Rákóczi Egyetem Fodó Sándor Kulturális Központjában 22 szakkör munkáiból mutattak be válogatást... Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Beszélgetés: Sipos József tiszakeresztúri református lelkész

Kallós Zoltán Külhoni Magyarorsáért Díjjal ismerték el Sipos József tiszakeresztúri református lelkész, a KEGYES Alapítvány elnöke közösségépítő és ifjúsági munkáját. A díjazott azonban nem személyes teljesítményként tekint az elismerésre: szerinte az elmúlt évtizedek munkája mögött mindig ott álltak azok a közösségek és segítők, akik nélkül mindez nem valósulhatott volna meg. [...] Barta József és Kész Barnabás – az MTA külső köztestületének tagja – voltak az osztályfőnökeim, és emlékszem, milyen módon adták át nekünk ezt a szemléletet. [...] A krízisközpont célja, hogy a bajba jutott édesanyák gyermekeikkel együtt kaphassanak segítséget... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Videó: Egykori iskolájába látogatott Bögi Viktória államtitkár

Különleges vendéget fogadott október 2-án a komáromi Selye János Gimnázium. Bögi Viktória, az élő környezetért felelős minisztérium parlamenti államtitkára látogatott vissza az alma materébe. [...] Andruskó Imre, gimnázium igazgatója egy érdekes emléket idézett fel. 1999-ben egy modern ENSZ-konferencián vettek részt diákjaik, amelyen azt modellezték, hogyan tárgyalnának egymással az egyes országok képviselői. Bögi Viktória akkor Oroszországot képviselte. [...] Az államtitkár a diákoknak közérthetően azt is elmagyarázta, mi a feladata egy parlamenti államtitkárnak. Mint fogalmazott, tulajdonképpen hidat képez a parlament és a minisztérium között... Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Shakespeare Lear királya nyitja a komáromi színház új évadát

William Shakespeare Lear királya nem csupán egy idős uralkodó bukásának története, hanem a hatalomról, a családról, a vesztésről és a megbocsátásról is szól. Roman Polák rendezésében október 9-én mutatják be a tragédiát a Komáromi Jókai Színházban. [...] A Bohóc és Lear kapcsolata is különös megvilágításba kerül, bizonyos helyzetekben mintha egymás tükörképeivé válnának, két olyan alakká, akik a zavaros világban egymásra vannak utalva... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Csáky Károly felvidéki etnográfus is elismerést kapott

Átadták a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) tagozati díjait a köztestület székházában, a Pesti Vigadóban, ahol idén is díjazták a magyar szellemi élet kiemelkedő egyéniségeit. [...] Köztük van Felvidékről Csáky Károly etnográfus, az MTA külső köztestületének tagja is, aki évtizedek óta szolgálja az Ipoly menti magyarságot. Kutatásainak eredményeit megannyi tanulmányban és önálló kötetben adta közre az emberélet nagy fordulóiról és az esztendő jeles napjairól. Vizsgálta a népművészetet, a hiedelemvilágot és a szakrális néprajz helyi emlékeit is, kiváló gyűjtőmunkájáért megkapta a Sebestyén Gyula-emlékérmét is... Forrás: Atempo.sk: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Kettős ünnep a szabadkai tanítóképző karon

Kettős ünnepet tartottak október elsején a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon. A délelőtti tanévnyitón 53 új hallgatót köszöntöttek. Az idei tanév különleges az intézmény számára, hiszen a kar fennállásának 20. évfordulóját ünnepli. Délután pedig három év kihagyás után ismét diplomaosztót tartottak, ahol 80-an vehették át diplomájukat. [...] Pintér Krekity Valéria, az MTA külső köztestületének tagja, a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar dékánja elmondta, hogy az elmúlt két-három évben a felsőoktatásban fennálló helyzet miatt nem sikerült a diplomákat aláírni, kinyomtatni. A mai napon már sikerült úgy megszerveznünk, hogy visszamenőleg három évre mindazok, akik az alapképzésen, illetve a mesterképzésen megszerezték a diplomájukat, ünnepélyes keretek között átvehessék azokat... Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Bemutatták Óbecsén a Magyar Nemzeti Tanács olvasást elősegítő feladatgyűjteményét

A szakmai összefogétel középpontjában az olvasás elsajátításának megkönnyítése és a sajátos nevelési igényű tanulókkal végzett pedagógiai munka támogatása állt. [...] A feladatgyűjtemény szerzője Kurczinák Kiss Szilvia gyógypedagógus, logopédus, az óbecsei Testvériség Általános és Középiskola igazgatója volt, aki a vajdasági speciális oktatást szerette volna egy újabb segédanyaggal gyarapítani. A háromkötetes kiadványt a Magyar Nemzeti Tanács és a tartományi oktatási titkárság támogatásával jelentették meg, így a szakemberek és a fejlesztőpedagógusok ingyenesen juthatnak hozzá a hiánypótló munkafüzetekhez... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Zenés könyvbemutató Szabadkán

Zenés könyvbemutatón ismerhette meg a közönség Fehér Illés Mosztári esők című kötetét Szabadkán. [...] Fehér Illés szerint a műfordítás egyik legfontosabb feltétele, hogy a fordító valóban ráérezzen a vers hangulatára és belső világára. Kalmár Tímea szervező elmondta, hogy a megzenésített könyvbemutató ötlete egy egyszerű megkeresésből és az azt követő összefogásból született... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Magyar kulturális hetet tartanak Belgrádban

A Belgrádi Városi Könyvtár és a Collegium Hungaricum közös szervezésében zajló Mozaicum Hungaricum elnevezésű rendezvénysorozat keretében a magyar kultúrát és hagyományokat mutatják be a szerb fővárosban. [...] A rendezvénysorozat a Bauhaus építészeti stílusra fókuszáló kiállítás megnyitójával kezdődött, amelynek keretében az irányzat hatására 1931-ben megépült budapesti Napraforgó utcai kísérleti lakótelepet is bemutatják... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Gazdag októberi programmal készül a szabadkai Népkör

Gyermekprogramokkal, színházi előadással, tánccal, kiállítással, jubileumi ünnepséggel és önálló esttel várja közönségét októberben a szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központ. A hónap kiemelkedő eseménye az október 22-i Népkör Nap lesz, amikor az intézmény fennállásának 155., néptáncsoportja pedig működésének 80. évfordulóját ünnepli. [...] A Népkör Napját október 22-én tartják. Az ünnepi program 18.30-kor az Őszi szalon 2026 című tárlat megnyitójával kezdődik az Oláh Sándor Körgalériában... Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Statisztika: Igazolatlanul hiányzik a pénz, de a tanárfizetés meglepően jó Romániában

Súlyos problémák, szűkös finanszírozás, tanárfizetés-felmérés: kiadták a romániai és a magyarországi oktatási rendszer „bizonyítványát” a legfrissebb OECD-jelentésben. Bár a romániai pedagógusok anyagi megbecsültségében gyors áttörés történt – az általános iskolai tanárfizetés meghaladta a más területen tevékenykedő diplomások átlagbérét –, az oktatás makrogazdasági mutatói és az egyéb kockázatok továbbra is komoly kihívások elé állítják az országot. [...] Románia STEM-specializáció terén nyújtott erős teljesítménye éles ellentétben áll az általános felsőfokú végzettségi aránnyal, amely meglehetősen alacsony. A 25–64 évesek csupán 19%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel, szemben a 43%-os OECD-átlaggal... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Ünnepelt az erdélyi magyar akadémiai közösség

Október 2-án, pénteken az Egyetem Napja keretében ünnepelte fennállásának huszonötödik évfordulóját a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem. A marosvásárhelyi campuson megrendezett jubileumi alkalmon több közéleti személyiség, illetve a hazai történelmi egyházak és az egyetem partnerintézményeinek képviselői is részt vettek. [...] Az ünnepséget a magyar himnusz közös elnéklése nyitotta, majd elsőként Tonk Márton egyetemi tanár, a Sapientia EMTE rektora, az MTA külső köztestületének tagja köszöntötte az egybegyűlteket. [...] A Sapientia a romániai magyar nyelven tanuló fiatalok egynegyede számára biztosít felsőoktatási továbbtanulási lehetőséget, erdélyre kiterjedő hálózatos egyetemet négy karral, 36 alapképzéssel, 15 mesterszintű szakkal, valamint egy doktori iskolával... Forrás: Szekelyhon.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Ezeket az ösztöndíjakat kaphatják az egyetemisták a 2026–2027-es tanévben

Többféle ösztöndíjra számíthatnak az egyetemisták a 2026–2027-es tanévben. A támogatások összege azonban jelentősen eltér, és nem mindegyiket határozzák meg egységesen. A szociális ösztöndíjnál minimumösszeg van, a doktoranduszok havi 3700 lejt kaphatnak, a jó tanulmányi eredményért járó támogatásról pedig az egyetemek döntenek... Forrás: Biharinaplo.ro: [teljes cikk >](#)

Bodó Barna könyvbemutatója

Irányulhat-e valaki ellen egy emlékmű? – ezt a központi kérdést járja körül Bodó Barna, az MTA külső köztestületi tagjának A tegnap jövője – A holnap emlékei. Terek, történelem, szimbólumok című tanulmánykötete, amelyet szerda délután mutattak be a sepsiszentgyörgyi unitárius templom konferenciatermében. [...] A házigazda és beszélgetőtárs szerepét is betöltő Váry O. Péter felvezetőjében kiemelte: a sepsiszentgyörgyi születésű, évtizedek óta Temesváron élő politológus, egyetemi tanár Bodó Barna legújabb könyvének ez az ősbemutatója. A közzétett tanulmányok három város: Kolozsvár, Temesvár és Sepsiszentgyörgy emlékművei-nek történetén keresztül taglalják az említett kérdést, de kitérnek a fesztiválok révén zajló szimbolikus térfoglalásra... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Elhunyt 97 éves korában a kolozsvári holokauszt túlélő egyetemi tanár

Elhunyt 97 éves korában a kolozsvári Mureșanné Kertész Judit Mirjám egyetemi tanár, aki túlélte a holokauszt erőltetett menetét és a pesti gettót. [...] A kolozsvári Mureșanné Kertész Judit Mirjám egyetemi tanár halálhírét, életrajzát, nekrológját a helyi Szabadság napilapban közölte Tibori Szabó Zoltán [...] 2024 májusában, az észak-erdélyi zsidók elhurcolásának 80. évfordulójára szervezett kolozsvári konferencián nyilatkozott a Krónikának... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Közösen fejlesztette az onkológiai ellátást Szeged és Temesvár

Európai uniós támogatással fejlesztették az onkológiai sebészeti ellátást Szeged és Temesvár térségében, a projekt lerövidítette a daganatos betegek diagnózistól műtéig vezető útját. Így nem a betegnek kell sorban állnia a vizsgálatokért, hanem a kialakított innovatív informatikai rendszer szervezi meg azokat a sebészeti igények szerint... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Podcast: 700 éves településen próbálja újraéleszteni a református szórványközösséget Vitus-Bulbuk István

A faluba öt éve mintegy 20 család költözött az Erdélyi Református Egyház támogatásával felépített házakba, nemrég pedig újabb 20 család érkezik, bár nekik ezúttal csak a telket biztosítja az egyház. A távlatokat firtató beszélgetésben a többi között román-magyar viszony, az őshonos ajtoniak és az új beköltözők, illetve a szomszédos településekkel való kapcsolatok is terítékre kerültek... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: Nem akarnak a szászok sorsára jutni a tekei szórványmagyarok

A Beszterce-Naszód megyei Teke Magyar utcájában egykor a helyi magyarság derékhada élt, ma talán tízen ha maradtak itt magyarok. A nagyközség egykor három nemzet – szászok, magyarok és románok – otthona volt, mára a szász közösség gyakorlatilag eltűnt, és a magyarság is rohamosan fogy. A református gyülekezetben tíz év alatt 16 gyereket kereszteltek, miközben ugyanebben az időszakban 52 embert temettek el. [...] A magyar iskola több mint egy évtizede megszűnt, a magyar gyerekeket iskolabusz viszi Besztercére. Székely József Botond református lelkipásztor és Demeter Béla RMDSZ-elnök szerint sok mindennel próbálkoznak ma is a tekei közösségben. [...] Ami megmaradt, az a néptánc. Több mint tíz éve működik a csoport, részben pályázati támogatásokból... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Közel háromszáz videóban hirdetik az ígét református lelkipásztorok

Hetente kétszer szólal meg az ige az ÖröKRE YouTube-csatornán, amelyet 2024 elején indított útjára missziós projektként a Királyhágómelléki Református Egyházkerület. Azóta közel háromszáz áhítat készült több mint száz lelkipásztor közreműködésével. Rácz Ervin Lajos szatmárnémeti lelkipásztor, az egyházkerület generális direktora a kezdeményezés céljáról, a hívekre és a lelkesítő közösségre gyakorolt hatásáról, további terveikről beszélt a Krónikának. [...] Az áhítatokkal azokat is szeretnék elérni, akik még nem járnak gyülekezetbe, miközben a gyakorló keresztyének hitének építését is szolgálják. A tapasztalatok szerint egy-egy áhítat nézettsége rendszerint abban a térségben emelkedik meg, ahonnan az azt elmondó lelkipásztor származik, vagy ahol szolgál... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Rangos szakmai elismerésben részesült Emódi Tamás építész, művészettörténész

Az Építőművészeti-díjat kapó Emódi Tamás nagyváradi születésű építész, művészettörténész, aki a méltatás szerint számos műemléki kutatással, helyreállítással szerzett maradandó érdemet. Szakmai-közéleti szerepvállalása is jelentős: tagja az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek, az Entz Géza Művelődéstörténeti Alapítványnak, a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaságnak, valamint a Pósta Béla Egyesületnek. Részt vesz ugyanakkor a Román Építészakadémiában munkájában és tagja a Román Régészeti Társaságnak... Forrás: Biharinaplo.ro: [teljes cikk >](#)

A 9. Székelyföldi Grafikai Biennálé valamennyi díjazottja személyesen vette át elismerését Sepsiszentgyörgyön

Különleges pillanathoz érkezett a 9. Székelyföldi Grafikai Biennálé: a rendezvény történetében első alkalommal valamennyi díjazott személyesen is jelen volt a sepsiszentgyörgyi díjátadó ünnepségen. [...] A díjazott művek technikai és szemléletbeli sokfélesége egyaránt jelzi azt a tág vizuális gondolkodásmódot, amely a kortárs grafika mai lehetőségeit meghatározza... Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Hatvanéves Ceaușescu hírhedt abortuszdekrétuma

Október 1-jén volt 60 éve annak, hogy Nicolae Ceaușescu kiadta a hírhedt 770-es dekrétumot, amely – nagyon kevés kivételtől eltekintve – megtiltotta az abortuszt Romániában. A rendelet utáni első 4-5 év elteltével azonban a nők elkezdtek extrém és veszélyes módszerekhez folyamodni, hogy megszabaduljanak a nem kívánt terhességtől. A törvény 1989-es eltörléséig több mint tízezer nő vesztette életét emiatt. [...] Nem tudom elfelejteni, amikor az egyetemen az igazságügyi orvostani gyakorlatokra jártunk, és 20,

25, 30 éves nőket láttunk az Igazságügyi Orvostani Intézet asztalán, akik a házi módszerekkel végzett vetélések miatt haltak meg...
Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Kitekintő: Ötmillió románt hall a nagyvilág?

A bukaresti munkaügyi minisztérium egyik dokumentuma szerint mintegy ötmillió román állampolgár él más európai országokban. [...] Az Országos Statisztikai Intézet (INS) adatai szerint 2025-ben több mint 54 900 romániai hagyta el végleg az országot, és telepedett le külföldön. Ez a legmagasabb szám az elmúlt 34 évben... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)